

En seig, passiv motstand

Taler

Olav Andreas Eftestøl

Dato

10 august 1911

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Debatt om stemmerett for kvinner (3)

- 1 Hr. Suhrke sa, at kvindestemmeretten maatte utvides skridtvis, man maatte være
forsiktig og gaa frem omtrent paa samme maate, som man hadde gjort, da
stemmeretten for mænd blev utvidet, litt efter litt. Ja, skal man gaa saa langsomt
frem, som man har gjort med stemmeretten for mænd, saa vil der kanskje gaa
5 hundrede aar, før vi kan naa frem til almindelig stemmeret for kvinder.

- Nu, saa smaat vil det vel ikke gaa, selv om der fra høirehold blir gjort en seig,
passiv motstand mot almindelig stemmeret for kvinder. Den principielle
motstand er brutt; vi har ikke fra noget hold hørt, og jeg tror heller ikke, at vi fra
10 noget hold under disse forhandlinger vil komme til at høre nogen prinsipiell
invending, men da er det noksaa paafaldende, at man har saa store
betænkeligheter ved at gaa til almindelig stemmeret for kvinder.

- Det blev sagt av hr. Suhrke, at man maatte puste i bakken. Ja, hvorfor det? Hvad
15 er det for erfaringer, som tilsiger, at man maa vente, at man maa puste i bakken,
og at man skal være saa forsiktig? Jeg har ikke hørt, at der er paavist
nogensomhelst erfaring, som beviser, at dette skulde være nødvendig. Den gang
da man gik til almindelig kommunal stemmeret for kvinder, da hadde man ikke
lang erfaring at bygge paa, men de erfaringer, man hadde, de gik saa bestemt i
20 den retning, at man trygt kunde gaa til en utvidelse; derfor gjorde man det,
derfor gik man til almindelig kommunal stemmeret for kvinder, hvad der
utvilsomt var riktig og heldig, og skulde der være nogen betænkeligheter ved at
gaa til almindelig stemmeret for kvinder, saa maatte vel de betænkeligheter gjøre
sig gjældende likeoverfor den kommunale stemmeret; jeg behøver vist ikke at gaa
25 noget nærmere ind paa det, det tror jeg, siger sig selv. Som sagt, der har kvinden
faat almindelig stemmeret efter en forholdsvis kort tid, og den stemmeret - det
tror jeg, at alle partier vil være enig om - den har virket heldig til alle sider.

30 Hvorfor skal man da ikke gaa til almindelig statsborgerlig stemmeret for kvinder?

Den gang da Stortinget i 1907 gik til en begrænset stemmeret for kvinder, da var jeg for min del - og jeg tror adskillige andre ogsaa - sterkt i tvil om, hvorvidt jeg skulle stemme for den begrænsede stemmeret for kvinder av den grund, at jeg
35 var lit ræd for, at man vilde komme og sige, at nu faar vi puste i bakken, nu faar vi samle erfaring, nu faar vi være forsigtige; av den grund var jeg ræd for, at den begrænsede stemmeret vilde gjøre det noget vanskeligere end før at naa til almindelig stemmeret, og den tvil har siden vokset. Det kan hænde, at den almindelige stemmeret for kvinder var kommet senere, om man i 1907 heller
40 ikke hadde gaat til den begrænsede stemmeret.

Men hvad jeg særlig vil fremholde, det er, at en saadan begrænset statsborgerlig stemmeret, det er en uretfærdighet, det er en samfundsuretfærdighet. Det er saa, at i det politiske liv kommer oplysningsspørsmålene, de sociale spørsmå,
45 ganske naturlig sterkere og sterkere frem, de kommer i forgrunden; og hvem er det, som har de sterkeste interesser der? Jeg mener, det er netop de lavere klasser, jeg mener, det er netop dem, som repræsenterer de hjem, de forhold, hvor man lider mest under de mangler, som samfundet endnu ikke er kommet ut over, og derfor vil det være saa ganske naturlig, at netop de arbeidende kvinder, netop
50 kvinderne fra de mindre bemidlede hjem ogsaa her maa være med og gjøre sin mening gjældende, naar de politiske programmer skal opstilles, og naar der skal kjæmpes for at faa flertal for de store programsaker. Det føles ogsaa ganske alvorlig og til dels ganske smertelig, at 250 000 av landets kvinder skal være utestængt fra stemmeret, naar man gaar til valg, det er en uretfærdighet, og
55 kravet vil komme sterkere og sterkere igjen saadan, at ikke bare den principielle motstand, men den passive seige motstand maa vike for dette retfærdige samfundskrav.

Dertil kommer, som det ogsaa har været fremhævet før, at selve den nuværende
60 ordning, censusordning, censusstemmeret, virker paa saa mange maater uretfærdig. Vi har eksempler paa, at der er mænd, som ikke vil betale skat, fordi konen har en anden politisk overbevisning end han; hun skal ikke faa stemme, fordi hun har en anden overbevisning end manden, vi har flere eksempler paa det, og naar der kan forekomme slike ting, saa viser det, at denne
65 stemmeretsordning, som vi nu har for kvinder, er rent praktisk set ogsaa uretfærdig; principielt set er den uretfærdig, samfundsmæssig set er den

uretfærdig og praktisk set er den uretfærdig, og derfor bør vi saasnart som mulig, om mulig idag, komme over til almindelig stemmeret for kvinder.

70

Kilde

Stortingstidende 1911, s. 2612.

Emner

Innlegg i Stortinget, Kvinner, Kvinnesak, Likestilling, Stemmerett

75

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-seig-passiv-motstand>

80

85

90

95

100

105